

अजिरकोट गाउँपालिका व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०

प्रमाणिकरण मिति २०८०।०४।२६

प्रस्तावना : अजिरकोट गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने व्यापारिक गतिविधिलाई कानूनी दायरामा ल्याउन व्यवसाय सञ्चालन मार्फत गाउँपालिकाको आन्तरिक आम्दानीलाई समेत वृद्धि गर्न, स्वच्छ, मर्यादित र प्रतिस्पर्धात्मक बजारको प्रबर्द्धन गरी उपभोक्ता हित संरक्षण गर्न र स्थानीय सरकार र आम व्यवसायीहरूबीच सुमधुर सम्बन्ध स्थापित गर्दै साभेदारीमा आधारित विकासलाई अगाडी बढाउन नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय सरकारलाई दिएको अधिकार क्षेत्र भित्र रही अजिरकोट गाउँपालिका व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०८० तयार गरी लागू गरिएको छ ।

परिच्छेद -१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

- १) यो कार्यविधिको नाम “अजिरकोट गाउँपालिकाको व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०” हुनेछ ।
- २) यो कार्यविधि गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मिति देखि तुरुन्त लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यो कार्यविधिमा,

- क) “कार्यालय” भन्नाले अजिरकोट गाउँपालिकाको कार्यालय सम्झनुपर्छ ।
- ख) “वडा कार्यालय” भन्नाले अजिरकोट गाउँपालिका अन्तर्गत ५ वटै वडा कार्यालयहरू सम्झनुपर्छ ।
- ग) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले अजिरकोट गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनुपर्छ ।
- घ) “व्यवसायी” भन्नाले यस अजिरकोट गाउँपालिका भित्र व्यवसाय गर्ने व्यक्ति, संस्थाहरूलाई सम्झनु पर्नेछ ।
- ङ) “कर” भन्नाले गाउँपालिका सँग सम्बन्धित प्रचलित ऐन र नियमावली र यो कार्यविधि बमोजिम गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रको व्यवसायमा पूँजीगत लगानी, आर्थिक कारोबार, क्षेत्रगत एवं व्यापारिक महत्वको आधारमा लगाउन सक्ने व्यवसाय करलाई सम्झनुपर्छ र यो शब्दले व्यवसाय करको अतिरिक्त लाग्ने थप कर, दर्ता, शुल्क वा जरिवाना समेतलाई जनाउँछ ।
- च) “कर अधिकृत” भन्नाले गाउँ पालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनु पर्छ, र सो शब्दले कर अधिकृतको रूपमा काम गर्न जिम्मेवारी प्राप्त प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतद्वारा प्रत्यायोजित अधिकार प्रयोग गर्ने गाउँपालिकाको कर्मचारीलाई समेत जनाउँछ ।
- छ) “कार्यविधि” भन्नाले अजिरकोट गाउँपालिकाको व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण सम्बन्धी २०८० सम्झनुपर्नेछ ।

३. क्षेत्र : यस अजिरकोट गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सबै व्यवसायीहरूलाई यस कार्यविधिले समेट्नेछ ।

४. विषय क्षेत्र : विषय क्षेत्र अन्तर्गत करका दायरा भित्र देहायका क्षेत्रहरू पर्नेछ :-

- क) दैनिक उपभोग्य सामाग्रीहरू खाद्यान्न थोक तथा खुद्रा पसल
- ख) होटेल व्यवसाय
- ग) कृषि तथा पशुपन्छी फर्म
- घ) नर्सरी फर्म
- ङ) औषधी पसल/एग्रोभेट
- च) मासु पसल
- छ) वर्कसप
- ज) जनरल स्टोर
- झ) कपाल काट्ने पसल
- ञ) अन्य

परिच्छेद -२

व्यवसाय दर्ता र नविकरण सम्बन्धी व्यवस्था

५. व्यवसाय दर्ता

१) व्यवसाय दर्ता गर्नु पर्ने: व्यवसाय सञ्चालन गर्दा अनिवार्य रूपमा दर्ता गर्नु पर्नेछ ।

६. दर्ताका लागि आवश्यक कागजात तथा प्रमाणपत्र

१) व्यवसाय दर्ताका लागि व्यवसायीले देहायका कागजातहरु सहित अनुसूची (१) बमोजिमको ढाँचामा गाउँपालिकामा निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

- क) नेपाली नागरिकताको प्रमाण-पत्रको प्रतिलिपी,
- ख) व्यवसाय संचालकको पासपोर्ट साईजको २ प्रति फोटो,
- ग) वडा कार्यालयको सिफारिस,
- घ) व्यवसाय सञ्चालन हुने जग्गाको जग्गाधनी प्रमाणपुर्जाको प्रतिलिपी,
- ङ) व्यवसाय रहने स्थानको कित्ताको चारकिल्ला प्रमाणित,
- च) अर्काको नाममा भए व्यवसाय संचालन गर्न दिने जग्गाधनीको मन्जुरीनामा,
- छ) उद्योगको हकमा साँघ्यारको मन्जुरीनामा र उद्योग वाणिज्य संघको सिफारिस पत्र,
- ज) संयुक्त व्यवसाय भए साभेदारहरुको नागरिकताको प्रतिलिपी र साभेदारीहरु बीचको साभेदारी सम्भौता,
- झ) सर्जिमिन मुचुल्का,

२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएपछि कार्यालयले त्यस उपर आवश्यक जाँचबुझ समेत गरी निर्धारण भए बमोजिमको वार्षिक कर एवम् अन्य दस्तुर लिई व्यवसाय दर्ता गर्नेछ । गाउँसभाले पारित गरे अनुसार कर बुझाउने दायित्व व्यवसाय दर्ता गर्ने व्यक्ति, फर्म वा निजको प्रतिनिधिको हुनेछ ।

३) माथि (२) बमोजिम व्यवसाय दर्ता भए पछि कार्यालयले दर्ता भएको व्यवसायको विवरण व्यवसाय दर्ता कित्तावमा उल्लेख गरी निवेदकलाई अनुसूची (२) को ढाँचामा व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउने छ ।

४) एकै व्यक्तिको नाममा एउटै उद्देश्य भएको एक भन्दा बढी स्थानमा व्यवसाय सञ्चालन गर्नु पर्ने भएमा कार्यविधिले छुट्टै व्यवस्था गरेको वा प्रचलित कानूनमा अन्य व्यवस्था गरेको अवस्थामा बाहेक छुट्टै व्यवसाय दर्ता गराउनु पर्नेछ । तर शाखा वा थप कारोबार स्थलको लागि लाग्ने कर एकमुष्ट तिरी विभिन्न स्थानमा संचालित व्यवसाय वा शाखाहरु एउटै प्रमाणपत्रमा खुलाउने गरी व्यवसाय दर्ता गर्न यस उपदफा बाधा पुर्याएको मानिने छैन ।

७. व्यवसाय नविकरण सम्बन्धी व्यवस्था :

१) दफा (६) बमोजिम दर्ता भएको व्यवसाय आर्थिक वर्ष शुरु भएको ३ महिना भित्र वार्षिक कर अग्रिम रूपमा तिरी प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि व्यवसाय नविकरण गर्नु पर्नेछ । व्यवसाय नविकरण लागि व्यवसायीले देहायका कागजातहरु सहित अनुसूची (१) बमोजिमको ढाँचामा गाउँपालिकामा निवेदन दिनु गर्नु पर्नेछ ।

१. व्यवसाय दर्ता प्रमाण पत्रको संकलन
२. व्यवसाय संचालनको नेपाली नागरिकता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपी
३. मालपोत तिरेको रसिदको प्रतिलिपी
४. व्यवसाय संचालन हुने/भएको स्थानको २ प्रति फोटो
५. स्थानीय उद्योग वाणिज्य संघको सिफारिस
६. सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस
७. करचुक्ताको गरेको प्रतिलिपी

द. व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण शुल्क र पुनरावलोकन सम्बन्धी व्यवस्था :

१. व्यवसाय दर्ता/नविकरण सम्बन्धी शुल्क/दस्तुर अजिरकोट गाउँपालिकाको राजश्व परामर्श समितिको सिफारिसमा गाउँपालिकाले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

२. प्रत्येक आ.व. मा व्यवसाय दर्ता/नविकरण राजश्व शुल्क/दस्तुर गाउँपालिकाले पुनरावलोकन गर्न सक्नेछ ।

९. दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी दिन सक्ने :

व्यवसायको दर्ता प्रमाणपत्र हराएमा, च्यातिएमा, नविकरण गर्ने महलखाली नभएमा वा यस्तै अन्य कारणले प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउनु पर्ने भएमा यस सम्बन्धमा कार्यालयले आवश्यक जाँचबुझ गरी कार्यालयको अभिलेखनुसार प्रतिलिपी प्रमाणपत्र जारी गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद -३
अनुगमन तथा कारवाही

१०. मूल्य सूची सम्बन्धी व्यवस्था : व्यवसायीहरूले अनिवार्य रूपमा उपभोक्ताहरले प्रष्टसँग देखिने गरी मूल्य सूची राख्नुपर्नेछ ।

११. व्यवसाय अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था :

१) यस गाउँपालिका भित्र संचालन भएका व्यापार व्यवसायहरूलाई स्वस्थ, व्यवस्थित बनाउन अजिरकोट गाउँपालिकाबाट गरिने बजार अनुगमन कार्यविधि (निर्देशिका), २०७५ बमोजिम नियमित अनुगमन गरिनेछ ।

१२. व्यवसाय दर्ता खारेज गर्न सकिने :

- १) यस कार्यविधि बमोजिम कर लाग्ने व्यवसाय दर्ता खारेजीको निवेदन नपरेसम्म सो व्यवसाय चालु रहेको मानिनेछ ।
- २) यो कार्यविधि विपरितको देहायका कार्य गरेमा व्यवसायीको दर्ता खारेजी वा बन्द गर्न सकिनेछ ।
 - क. तोकिएको समय भित्र व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण नगरेमा,
 - ख. निषेध गरिएका सामग्रीहरू बेचबिखन गरेमा,
 - ग. कृतिम अभाव सृजना गरी कालो बजारी गरेमा,
 - घ. जनस्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर पार्ने गुणस्तरहिन सामग्रीहरू बेचबिखन गरेमा
 - ङ. म्याद नाघेका सामग्रीहरू बेचबिखन गरेमा
 - च. चर्को मूल्यमा सामग्रीहरू बेचबिखन गरेमा
 - छ. प्रदुषित फोहोर सामग्रीहरू बेचबिखन गरेमा ।

१३. कारवाही र जरिवाना सम्बन्धी व्यवस्था/अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था :

१. बजार अनुगमनको क्रममा देहायको अवस्थामा भेटिन गएमा देहाय बमोजिमको जरिवाना गरिनेछ ।

क. मूल्य सूची नराखेमा	रु ५००
ख. प्रमाणपत्र नराखेमा	रु ५००
ग. म्याद नाघेका सामग्री बेचबिखन गरेमा	रु १५००
घ. अधिकतम खुद्रा मूल्य भन्दा बढी मूल्यमा सामग्री बेचबिखन गरेमा	रु ३०००
ङ. प्रदुषित, फोहोर सामग्री बेचबिखन गरेमा	रु ५०००
च. तोकिएको समयमा दर्ता/नविकरण नगरेमा	रु १०००
छ. मदिरा पसलमा अन्य अन्य किराना सामग्री बेचेमा,	रु १००००

२. उपदफा (१) बमोजिम जरिवाना गरिसके पश्चात पनि कुनै व्यवसायीले आफ्नो कमजोरी सुधार नगरेको पाईएमा त्यस्ता व्यवसायीलाई सोही कसुरमा दोब्बर जरिवाना गरिनेछ ।

३. व्यवसाय दर्ता/नविकरण नगरी सञ्चालन गरेमा कारवाही हुने :

१) प्रचलित कानून र यस कार्यविधि बमोजिम दर्ता नगरी कुनै पनि व्यवसाय गाउँपालिका क्षेत्र भित्र संचालन गरेको पाईएमा वडा कार्यालय वा कार्यालयले सम्बन्धित व्यवसायीलाई ३५ दिनको म्याद दिई व्यवसाय दर्ता गर्नका लागि पत्राचार गर्नु पर्नेछ ।

२) उपदफा १ बमोजिम व्यवसाय दर्ताका लागि जनाउ दिएको ३५ दिन भित्र कार्यालयमा गई व्यवसाय दर्ता नगरेमा सम्बन्धित व्यक्तिको हकमा गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सबै किसिमका सेवा सुविधा बन्द गर्न सक्नेछ । साथै नेपाल सरकारको सहयोग लिई सरकारी निकाय तथा अन्य सार्वजनिक संस्थाबाट प्रवाह हुने सेवा सुविधा बन्द गर्न सक्नेछ ।

३) उपदफा २ बमोजिम सेवा सुविधा रोक्का राखेपछि पनि ३ महिना भित्र पनि व्यवसाय दर्ता नविकरण नगरी व्यवसाय सञ्चालन गरेमा सम्बन्धित कार्यालयले कर तिर्न अटेर गर्ने व्यवसायीको व्यावसाय बन्द गरी लाग्ने कर, जरिवाना र अन्य दस्तुर प्रचलित कानून बमोजिम असुल उपर गर्नेछ ।

परिच्छेद -४ विविध

१४. कार्यालय विवरण माग गनु र निर्देशन दिन सक्ने :

१. कुनै खास पेशा, व्यवसाय वा व्यापारको सम्बन्धमा केही बुझ्न आवश्यक ठानेमा कार्यालयले थप विवरण माग गनु सक्नेछ । यसरी माग गरिएको विवरण उपलब्ध गराउने कर्तव्य सम्बन्धित व्यवसायको हुनेछ ।

२. यस कार्यविधि बमोजिम दर्ता भएका पेशा, व्यवसाय संचालन गर्दा सामाजिक सदाचार कायम राख्नु पर्नेछ ।

३. यस कार्यविधि कार्यालयले दिने निर्देशनको पालना गर्ने गराउने दायित्व सम्बन्धित व्यवसायीको हुनेछ ।

१५. बाधा अड्काउ सम्बन्धी व्यवस्था :

१. यो कार्यविधिको कार्यान्वयनलाई थप व्वस्थित र प्रभावकारी बनाउन गाउँपालिकाले आवश्यकता अनुसार थपघट, हेरफेर वा संशोधन गर्न सक्नेछ ।

२. यस कार्यविधि कार्यान्वयको सिलसिलामा कुनै बाधा अड्काउ परेमा सो फुकाउने अधिकार गाउँपालिकालाई हुनेछ ।

अनुसूची -१
(दफा ७ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

श्रीमान् प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू,
अजिरकोट गाउँपालिका
गाउँ कार्यापालिकाको कार्यालय
भन्जेक, गोरखा ।

विषय : व्यवसाय दर्ता/नवीकरण सम्बन्धमा ।

मैले/हामीले निम्न स्थानमा सञ्चालन गर्न लागेको व्यवसाय दर्ता गर्न/सञ्चालन गरेको व्यवसाय नवीकरण गर्न आवश्यक कागजात सहित दरखास्त गर्नु आएका छु/छौं । नियमानुसार लागन ननननननकर बुझाउनुको साथै गाउँपालिकाबाट समय-समयमा दिइने आदेश/निर्देशन समेत पालना गर्न मञ्जुर छु/छौं । साथै मैले/हामीले पेश गरेको कागजात तथा विवरणहरु ठीक साँचो रहेको र फरक परे कानून बमोजिम कारवाही भएमा मञ्जुर छु/छौं ।

१. व्यवसायीको नाम र थर :
२. व्यवसायीको स्थायी ठेगाना :जिल्लागा.पा./ना.पा.....वडा नं.....मार्ग.....घर नं.....
३. व्यवसायीको बाबुको नाम थर:.....
४. व्यवसाय रहने स्थानको ठेगाना :.....वडा नं..... मार्ग..... घर नं.....
५. सम्पर्क फोन नं..... मोबाईल नं..... ईमेल:
६. भाडामा भएको भए व्यवसाय रहने घर र जग्गा धनीको नाम थर
७. घर जग्गा धनीको ठेगाना:.....जिल्लावडा नं..... घर नं.....
८. व्यवसायको विवरण/प्रकृति :
९. पूँजी लगानी रु
१०. फर्म/कम्पनीको नाम :

उक्त विवरण अनुसारको विषयमा कार्य गरी ऐन नियम अनुसार दर्ता गराई इजाजत दर्ता पाउन तपसिल बमोजिमका आवश्यक कागजातहरु संलग्न गरी निवेदन गरेको छु । बयहोरा भुट्टा ठहरेमा ऐन नियम बमोजिम संहला बुझाउँला ।

११. संलग्न कागजातहरु :

- क) व्यवसाय दर्ता प्रमाण पत्रको सक्कल,
- ख) आफ्नै घर जग्गा भए जग्गा धनि प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी,
- ग) नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी
- घ) व्यवसायीको हालसालैको पासपोर्ट साईजको फोटो २ प्रति
- ङ) फर्म कम्पनी भएमा दर्ता इजाजत प्रमाणपत्र
- च) आन्तरिक राजश्व कार्यालयमा अधिल्लो आ.व. सम्मको कर तिरेको करदाता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी (कर चुक्ताको प्रमाणपत्र) ।
- छ) व्यवसाय दर्ता हुने जग्गाको विवरण :
गा.पा..... वडा नं.....कित्ता नं.....
क्षेत्रफल
- सँधियार, पूर्क कित्ता नंना.प्र.न.....पश्चिम: कित्ता नं.....ना.प्र.न.....
उत्तर: कित्ता नं.....ना.प्र.न..... दक्षिण कित्ता नं.....ना.प्र.न.....

.....
निवेदकको नाम
दस्तखत
सम्पर्क न

अनुसूची -२
(दफा ४ को उपदफा (५) सँग सम्बन्धित)
अजरिकोट गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
भच्चेक, गोरखा
गण्डकी प्रदेश

प्रमाणपत्र नं.....

व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र

मिति :-.....

.....जिल्लागाउँपालिका वडा नं..... बस्ने श्रीलाई अजरिकोट गाउँपालिकाको व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०८० बमोजिम निजको नाममा निम्न विवरण अनुसारको व्यवसाय दर्ता गरी यो प्रमाणपत्र जारी गरिएको छ ।

व्यवसायको नाम:
व्यवसायीको ना. प्र. न : जारी गर्ने जिल्ला: जारी मिति:.....
व्यवसाय सञ्चालन भएको वा हुने मिति :.....
व्यवसाय रहने स्थान:
बाटोको नाम :..... घर नं..... टोल.....
व्यवसाय रहने घर/जग्गाधनीको नाम:.....
व्यवसायको प्रकृति:.....
पूँजी लगानी (रु. मा) :.....
व्यवसायको वर्ग :.....
परिचय पाटोको साइज :.....

प्रमाण-पत्र नवीकरण

	चालु आ.व. को रकम		बक्यौता रकम	छुट रकम	जरिवाना रकम	तिर्नु पर्ने रकम	नं.	कर्मचारीको दस्तखत
		व्यवसाय कर						

- व्यवसायीले प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि तोकिएको व्यवसाय कर उक्त आ.व. को आषाढ महिनाभित्र बुझाई प्रमाणपत्र नवीकरण गर्नुपर्नेछ । गाउँ पालिकाबाट स्थलगत रुपमा व्यवसाय कर टोली खटाइएको अवस्थामा व्यवसायीको कार्यस्थलमै व्यवसाय प्रमाणपत्र नवीकरण गर्न सकिनेछ ।
- व्यवसाय गरी आएको स्थान परिवर्तन गर्न परेमा वडा कार्यालयको सिफारिसमा गाउँपालिकाबाट पूर्व स्वीकृति लिनुपर्नेछ ।

- ३) व्यवसाय बन्द गर्नु परेमा व्यवसायले गाउँपालिकाको सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिसका कर एकाईबाट व्यवसाय बन्द भएको जनाउ पत्र अनिवार्य रूपमा लिनुपर्नेछ । अन्यथा व्यवसाय चालु नै रहेको मानी सालवसाली रूपमा कर लाग्नेछ ।
- ४) यो प्रमाणपत्र व्यवसाय गरेको स्थानमा सबैले देखिने गरी राख्नु पर्नेछ । यस्तो प्रमाणपत्र गाउँपालिकाको कर्मचारीहरूले हेर्न चाहेको बखतमा तुरुन्त देखाउनु पर्नेछ ।
- ५) व्यवसायीक गतिविधि सञ्चालन गर्दा बाल श्रमिकहरू प्रयोग गर्न पाइने छैन । यदि सो गरेको पाइएमा प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही गरी व्यवसाय दर्ता खारेजी समेत गर्न सकिनेछ ।
- ६) व्यवसायबाट उत्पादन हुने फोहोरमैला उचित व्यवस्थापन गर्ने दायित्व व्यवसायी स्वयंको हुनेछ ।
- ७) व्यवसाय सञ्चालनको सिलसिलामा गाउँ पालिकाबाट समय समयमा दिने निर्देशनको पालना गर्नु व्यवसायीको कर्तव्य हुनेछ ।
- ८) उल्लेखित शर्तनामाहरू पालना नगरेमा गाउँ पालिकाले जुनसुकै बखतमा पनि यो प्रमाणपत्र रद्द गरी व्यवसाय बन्दको कारवाही समेत गर्न सक्नेछ ।
- ९) यो प्रमाणपत्र गाउँ पालिकाको स्थानीय कर प्रयोजनको लागि जारी गरिएको हो । कुनै पेश वा व्यवसाय प्रचलित कानून बमोजिम कुनै निकायबाट अनुमति लिएर मात्र सञ्चालन गर्नुपर्ने भएमा सो समेत लिएर मात्र सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।

अनुसूची -४
अजिरकोट गाउँपालिका
.....नं. वडा कार्यालय
.....गोरखा ।

व्यवसाय दर्ता सम्बन्धि अभिलेख

सि.नं.	टोल	किसिम	व्यवसायीको नाम	व्यवसायको नाम	मिति	वार्षिक कर